

Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej

Założenia projektowe- stan wdrażania OSL

Magdalena Popłońska-Kowalska
Centrum Wspierania Aktywności
Lokalnej CAL

Seminarium „W stronę aktywnej pomocy społecznej. Organizowanie społeczności lokalnej – perspektywy wdrażania instytucjonalnego i społecznościowego”, 16 marca 2012

Aktywna Pomoc Społeczna

- Opracowanie innowacyjnego modelu organizowania społeczności lokalnej / środowiskowej pracy socjalnej,
- Aktywizowanie grup, środowisk, społeczności zagrożonych wykluczeniem do integracji i samopomocy na bazie empowermentu
- Praca socjalna - mikro - jednostka, rodzina
- Praca socjalna makro – grupa, społeczność

Założenia projektowe

Pracownik socjalny jako organizator społeczności lokalnej

- Animator: role/zadania zorientowane na mobilizowanie członków społeczności i łączenie ich w grupy
- Mediator (organizator sieci społecznych): role/zadania zorientowane na networking (łączenie, sieci współpracy, partnerstwa, mediowanie problemów społeczności)
- Polityk lokalny/ programista : role/zadania zorientowane na planowanie społeczne/ rozwój usług jako prerogatywa władzy lokalnej

Ośrodek Pomocy Społecznej

- nie może pełnić roli „urzędu”, a powinien stać się instytucją animacyjną (inspirującą, mobilizującą, aktywizującą, łączącą)
- zmierza do roli centrum „społecznościowego” żywo reagującego na otaczającą rzeczywistość, staje się ośrodkiem kreującym lokalną politykę rozwiązywania problemów społecznych.
- Kluczowa rola OPS jako instytucji we wdrażaniu organizowania społeczności lokalnych. Perspektywa strategiczna.

KIEROWNIK/DYREKTOR OPS

DUŻE OŚRODKI
DZIAŁ/ZESPÓŁ PRACY ZE
SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ

ŚREDNIE OŚRODKI
JEDNOSTKA DO PRACY ZE
SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ LUB
SAMODZIELNE STANOWISKO -
ORGANIZATOR OSL

MAŁE OŚRODKI
FUNKCJA ORGANIZATORA
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

ORGANIZATOR/ORGANIZATORZY OSL

KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

KLUBY: SAMOPOMOCY, WOLONTARIUSZA, SENIORA, itp.

ŚWIE TLICE ŚRODOWISKOWE, itp.

GMINA

- Ujednolicenie bądź wprowadzenie spójnych zapisów w dokumentach strategicznych gminy
- *GSRPS-organizowanie społeczności lokalnej, jako podstawowa forma działań mających na celu zwalczanie oraz zapobieganie społecznemu wykluczeniu, które jest podstawową barierą integracji i postępu społecznego.*
- Konkretyzacja celów i zadań związanych z wdrażaniem lokalnej polityki społecznej powinna znaleźć odzwierciedlenie w lokalnych programach, ukierunkowanych na poszczególne grupy lub problemy, np.: programie aktywności lokalnej, wspierania rodzin, osób niepełnosprawnych, itp.

PRAWO

- Wypracowanie przepisów i regulacji wspierających rozwój organizowania społeczności lokalnej /środowiskowej pracy socjalnej
- Nadanie rangi i wprowadzenie do systemu pomocy i integracji społecznej

FAZY PROJEKTU

- Faza diagnozy
- Faza modelu
- Faza edukacyjno-informacyjna
- Faza pilotażu
- Faza wniosków i rekomendacji
- Faza upowszechniania

PILOTAŻ

2 letni , bezpłatny cykl szkoleniowy w okresie marzec 2011 listopad 2012, którego celem jest przetestowanie standardu środowiskowej pracy socjalnej/ organizowania społeczności lokalnej przez pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej.

Przystąpiło 52 ośrodki pomocy społecznej z całego kraju

4 GRUPY EDUKACYJNE

- duże miasta-powyżej 100 tys. mieszkańców
21 osób / 1 - 3 osoby z ośrodka/
- średnie miasta- 25-100 tys . mieszkańców
20 osób / 1 - 2 osoby z ośrodka/
- małe miasta i wsie – do 25 tys . mieszkańców
20 osób / 1 - 2 osoby z ośrodka/
- edukatorzy- 21 osób

Perspektywa uczestnika projektu i instytucji

- Uczestnik projektu zobowiązał się do uczestnictwa we wszystkich zjazdach (możliwa nieobecność 3 dni)
- Realizowania zadań domowych zgodnie z kolejnymi sesjami szkoleniowymi
- Współpracy z opiekunem, superwizorem i mentorem

Organizatorzy Społeczności Lokalnych Instytucja przystępująca do projektu zobowiązała się do:

- Delegowania pracownika/czki na cyklu szkoleniowy trwający w okresie marzec 2011 – listopad 2012: obejmujący dziesięć 3-dniowych sesji szkoleniowych, wyjazd studyjny do Wielkiej Brytanii, dwukrotne uczestnictwo w Forum Animatorów Lokalnych
- Współpracy z mentorem w związku z realizacją działań w środowisku i superwizorem w zakresie analizy wdrażania modelu
- Stwarzania warunków pracownikowi socjalnemu uczestniczącemu w szkoleniach do realizacji zadań i wspieranie go w tym zakresie
- Wdrażania modelu organizowania społeczności lokalnej zgodnie z zaakceptowanym przez MPiPS modelem

Edukatorzy

instytucja przystępująca do projektu zobowiązała się do:

- Delegowania pracownika/czki do udziału w cyklu szkoleniowym (marzec 2011 – listopad 2012) obejmującym: dziesięć 3-dniowych sesji szkoleniowych, wyjazd studyjny do Wielkiej Brytanii, dwukrotne uczestnictwo w Forum Animatorów Lokalnych
- Współpracy z mentorem w związku z realizacją działań edukacyjnych i eksperckich
- Stwarzania warunków pracownikowi socjalnemu uczestniczącemu w szkoleniach do realizacji zadań edukacyjnych i wspieranie go w tym zakresie
- Uczestnik szkolenia wspiera edukacyjnie i mentorsko wdrażanie modelu organizowania społeczności lokalnej zgodnego z zaakceptowanym dokumentem przez MPiPS

Edukacja w działaniu

System zadań domowych:

- mapa zasobów i potrzeb
- tworzenia lokalnego partnerstwa
- praca w środowisku trudnym (bloki socjalne itp.)
- praca z grupami osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem
- zastosowanie narzędzi: projekt socjalny, program aktywności lokalnej
- wolontariat, kampanie, wizerunek

Zbieranie danych i dokumentowanie procesu OSL

- badania mieszkańców
- pogłębione wywiady z osobami zaangażowanymi w życie społeczności i programy aktywizujące
- wywiady grupowe (tzw. grupy fokusowe), w których uczestniczą osoby o podobnym profilu, sytuacji czy pozycji w społeczności
- dziennik własnego zaangażowania prowadzony przez uczestników projektu
- raporty prasowe i zdjęcia z kluczowych wydarzeń
- studia przypadku
- przegląd spotkań z osobami biorącymi udział w programie OSL

WSPARCIE UCZESTNIKÓW SZKOLENIA

OPIEKUN -COACH

Podtrzymuje kontakt z uczestnikami w czasie trwania szkolenia oraz w przerwach między sesjami. Wspiera ich w podejmowanych działaniach, w tym przy wykonywaniu prac domowych

MENTOR

Wspiera bezpośrednio uczestników przy wdrażaniu wiedzy zdobytej na szkoleniu. Doradza, jak postępować, jak rozwiązywać problemy pojawiające się w procesie organizowania społeczności lokalnej

SUPERWIZOR

Dokonuje całościowej analizy wprowadzanych zmian w ośrodku pomocy społecznej. W sposób systemowy ocenia wdrażanie nowego modelu pracy. Pozostaje w kontakcie z dyrektorami ośrodków pomocy społecznej, przedstawicielami lokalnych władz, urzędnikami pracującymi w obszarze pomocy społecznej.

Stan wdrażania

1. Zapoznanie pracowników ośrodka z ideą metody organizowania społeczności lokalnej.
2. Analiza możliwości finansowych i kadrowych ośrodka i wybór odpowiedniej struktury organizacyjnej.
3. Opracowanie zmian w statucie, strukturze i regulaminie.
4. Wybór pracownika socjalnego/pracowników socjalnych, którzy będą pełnić rolę organizatorów społeczności lokalnej.
5. Opracowanie zakresów czynności dla organizatorów społeczności lokalnej.
6. Wprowadzenie superwizji w zakresie organizowania społeczności lokalnej.
7. Przygotowanie propozycji zmian do strategii rozwiązywania problemów społecznych/strategii integracji społecznej.

KROK I: Zapoznanie pracowników ośrodka z ideą metody organizowania społeczności lokalnej

- Realizacja w 98%
- Nie pojawiły się trudności

KROK II: Analiza możliwości finansowych i kadrowych ośrodka i wybór odpowiedniej struktury organizacyjnej

- 65,4% - 34 Ośrodki

Pozostałe Ośrodki m.in.

- pozostawiły istniejącą strukturę (łączenie Osl z pracą z jednostką i rodziną)
- instytucja jest w procesie zmiany strukturalnej
- OPS ma zamiar pracować OSL ale tylko do czasu zakończenia projektu systemowego
- wewnętrzny konflikt w instytucji
- brak kontaktu z kadrą zarządzającą

Rodzaj struktury	Ilość wskazań
Funkcja organizatora społeczności lokalnej	4
Organizator umiejscowiony w strukturach terenowych Ośrodków	4
Zespół OSL	4
Samodzielne stanowisko organizatora społeczności lokalnej	3
Dział aktywności lokalnej	2
Organizator umiejscowiony w strukturach KIS	2
Zespół ds. aktywizacji i integracji społecznej	1
Zespół ds. pracy socjalnej i integracji społecznej (w planach)	1
Sekcja organizowania społeczności lokalnej i planowania strategicznego	1
Sekcja OSL (w planach)	1
Sekcja ds. współpracy ze społecznością lokalną	1
Komórka ds. OSL (struktura nieformalna)	1
Komórka CAL	1
Jednostka pracy ze społecznością lokalną	1
Umiejscowienie organizatora w Dziale pomocy instytucjonalnej	1
Umiejscowienie organizatora w Dziale pomocy i integracji społecznej	1
Zatrudnienie animatora w projekcie systemowym (nie jest to pracownik socjalny)	1
Żadna forma nie została wybrana	4

KROK III: Opracowanie zmian w statucie, strukturze i regulaminie

- 50% - 26 Ośrodków

Pozostałe Ośrodki m.in:

- proces planowania zmian jest w toku
- istnieją już zapisy i nie ma potrzeby ich wprowadzania
- trudności wewnętrzne instytucji
- oczekiwanie na wytyczne z „góry”

KROK IV: Wybór pracownika socjalnego/pracowników socjalnych, którzy będą pełnić rolę organizatorów społeczności lokalnej

- 84,6% - 44 Ośrodki

Pozostałe Ośrodki m.in:

- brak koncepcji/ decyzji
- oczekiwanie na decyzje kierowników struktur terenowych
- brak decyzji co do wyboru pracownika, który miałby realizować zadania OSL

Rodzaj wybranego rozwiązania	Ilość wskazań
OSL dodatkowym zajęciem dla pracowników socjalnych	12
Organizator łączy pracę w terenie z OSL, ale ma zmniejszoną liczbę środowisk	10
Organizator zajmuje się wyłącznie OSL	11
Łącznie roli organizatora społeczności lokalnej z pracą w KIS	3
Organizator realizuje PAL i zajmuje się rozliczaniem projektów systemowych	1
Organizator dodatkowo zajmuje się pozyskiwaniem środków zewnętrznych	1
Animator zatrudniony w ramach projektu systemowego (nie jest pracownikiem socjalnym)	1
Brak informacji, czy OSL jest jedyną aktywnością organizatora	4
Nie zapadła ostateczna decyzja	1

KROK V: Opracowanie zakresów czynności dla organizatorów społeczności lokalnej.

- 38,5% - 20 Ośrodków

Pozostałe Ośrodki:

- prace są prowadzone
- brak koncepcji/ decyzji
- wewnętrzne zmiany w instytucji

KROK VI: Wprowadzenie superwizji w zakresie organizowania społeczności lokalnej.

- 5,8 % 3 Ośrodki

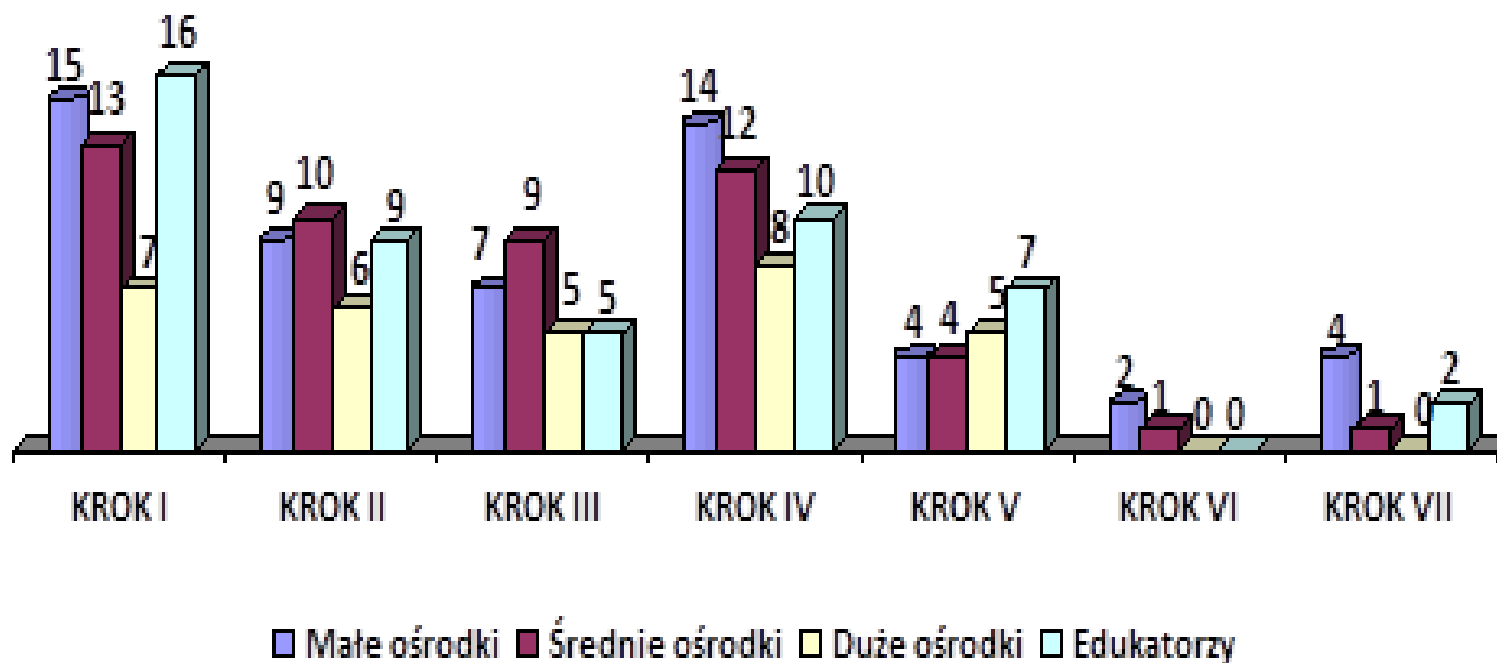
Powodem takiego stanu rzeczy jest to, że superwizorzy zaplanowali wdrażanie tego kroku w późniejszym terminie, pod koniec procesu edukacji i wsparcia.

KROK VII: Przygotowanie propozycji zmian do strategii rozwiązywania problemów społecznych/strategii integracji społecznej.

- 13,5 % - 7 Ośrodków

Podobnie jak w przypadku poprzedniego kroku, jego realizacja została zaplanowana przez superwizorów na okres późniejszy.

Realizacja poszczególnych kroków wdrażania OSL

Obszary problemowe

- OSL - nowa idea, nowe podejście – nowe zawsze rodzi obawy
- praca socjalna z jednostką i rodziną jako utrwalone podejście (czasem jedynie słuszne)
- konieczność zmiany myślenia o roli ops - od „urzędu” do aktywnej, mobilizującej instytucji pomocy społecznej
- zmiany strukturalne wewnątrz ops, konieczność przekonania pracowników, kadry zarządzającej i władz gminy
- pracownik socjalny jako osl – nowa specjalizacja – „czy nam się uda”
- pokazanie dowodów zmiany – szybkie rezultaty a długofalowy proces

Korzyści z wdrażania OSL

- umiejętność współpracy i współdziałania z ludźmi i instytucjami
- nabywanie wiary przez mieszkańców, że ode mnie coś zależy,
- tworzenie zaufania do instytucji
- nabywanie nowych umiejętności np. społecznych, rodzicielskich
- nowe wzory zachowań – od biernych do aktywnych, od destrukcyjnych do pozytywnych

Systemowe podejście do pracy w społecznościach lokalnych

- praca z całą społecznością: diagnoza, aktywizacja, integracja, edukacja
- praca z grupami zagrożonymi wykluczeniem i wykluczonymi na bazie samopomocy i empowermentu
- ANIMACYJNY MODEL FUNKCJONOWANIA INSTYTUCJI PUBLICZNEJ W ŚRODOWISKU LOKALNYM, którego celem jest mobilizowanie, ożywienie i wspieranie rozwoju społeczności lokalnych, poprzez uruchamianie na nowo zbiorowych strategii współpracy: ludzi, instytucji, organizacji, firm

CAŁOŚĆ STANOWI KOMPLEKSOWĄ
PROPOZYCJĘ ZMIANY
(W) POMOCY SPOŁECZNEJ
W POLSCE

Dziękuję za uwagę

Magdalena Popłońska-Kowalska

Ekspertka Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL

ul. Podwale 13

00-252 Warszawa

magdap@cal.org.pl

www.cal.org.pl

